

Regeringen
Näringsdepartementet

Juridiska avdelningen
Barbro Molander

YTTRANDE

2002-09-03
Reg.nr 13-2483-02

Betänkandet Ett utvidgat skydd mot diskriminering (SOU 2002:43), dnr. N2002/4940/IM.

I betänkandet föreslås hur direktivet mot etnisk diskriminering och arbetslivsdirektivet skall genomföras i Sverige. Högskoleverket har visserligen en roll som tillsynsmyndighet på högskoleområdet men är inte den primära tillsynsmyndigheten när det gäller universitetens och högskolornas efterlevnad av regler som avser skydd mot diskriminering. Det är i stället ombudsmännen som skall se till att dessa regler följs. Högskoleverket ser det därför inte som sin uppgift att i detalj ha synpunkter på lagförslagen. Verket begränsar sitt yttrande till vissa allmänna reflektioner utifrån perspektivet som central myndighet för frågor som rör universitet och högskolor (båda i fortsättningen benämnda högskolor).

Förbud mot diskriminering i fråga om utbildning (kap. 9)

Det föreslagna skyddet mot diskriminering inom utbildningsväsendet gäller främst den grundläggande rätten att ta del av utbildning, dvs. rätten att få tillträde till utbildningen och också att få fullfölja den.

För universitetens och högskolornas del och även för enskilda utbildningsordnare med examensrättigheter erbjuder lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan ett skydd mot diskriminering för studenter och sökande i fråga om grundläggande högskoleutbildning, forskarutbildning och utbildning som leder fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Utredningen föreslår vissa ändringar i och tillägg till lagen om likabehandling för att reglerna skall bli förenliga med EG-direktiven och även i väsentliga delar bli likalydande med de föreslagna tre nya lagarna. **Högskoleverket har inget att erinra mot de föreslagna ändringarna och tilläggen.**

Utredningen föreslår vidare att det skydd mot diskriminering, som skall omfatta utbildningar utanför tillämpningsområdet för lagen om likabehandling skall införas i de tre föreslagna nya lagarna. Högskoleverket vill i sammanhanget peka på att lagen om likabehandling av studenter i högskolan är tillämplig i fråga om grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning. Detta innebär enligt förslaget att

diskriminering i samband med annan utbildning som anordnas av en högskola, såsom förutbildning enligt förordningen (1992:819) om behörighetsgivande förutbildning vid universitet och högskolor, uppdragsutbildning enligt förordningen (1997:845) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor samt kvalificerad yrkesutbildning enligt lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning, måste bedömas enligt bestämmelser som kommer att finnas i de tre nya lagarna. Förslaget innebär också att diskriminering i samband med utbildningar hos en enskild utbildningsanordnare med examensrättigheter kommer att bedömas enligt olika bestämmelser, beroende på om utbildningen kan avslutas med en viss examen eller inte. Exempelvis skulle diskriminering av en student som genomgår en MBA-utbildning på Handelshögskolan bedömas enligt en lag medan en jämförbar situation för en student som genomgår en magisterutbildning på samma lärosäte skulle bedömas enligt en annan lag.

Högskoleverket anser att det föreslagna regelverket riskerar att bli mycket svåröverskådligt för såväl högskolorna, de enskilda utbildningsanordnarna som för de som studerar vid dessa lärosäten. Verket ifrågasätter därför om inte tillämpningsområdet för lagen om likabehandling av studenter i stället skulle kunna utvidgas till att omfatta all utbildning som en högskola eller en enskild utbildningsanordnare med examensrätt anordnar.

Om den av utredaren föreslagna ordningen ändå skulle anses vara en lämplig lösning vill Högskoleverket betona vikten av informationsinsatser. Artikel 10 i direktivet mot etnisk diskriminering och artikel 12 i arbetslivsdirektivet handlar bl.a. om att medlemsstaterna skall se till att på lämpligt sätt informera berörda personer om de bestämmelser som antas enligt direktiven och om relevanta bestämmelser som redan gäller. Högskoleverket instämmer i att bl.a. ombudsmännen säkerligen kommer att se till att de nya regler som blir följden av EG-direktiven blir brett spridda och omdiskuterade här i landet. Högskoleverket vill ändå framhålla att vikten av informationsinsatser blir än tydligare när regelverket är svåröverskådligt.

Detta yttrande har beslutats av universitetskanslern efter föredragning av verksjuristen Barbro Molander i närvaro av kanslichefen Lennart Stähle, chefsjuristen Annica Lindblom och planeringssekreteraren Lars Petersson. I ärendets handläggning har även utredaren Thomas Furusten och utredaren Joakim Palestro deltagit.

Sigbrit Franke

Barbro Molander